

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Dežman o germanizaciji Slovencev.

Uže v nedeljskem listu smo očrtali Dežmana, ki leto in dan molči v državnem zboru in le kot kimovec in mameluk glasuje za vse, kar se od ustavakov reče in želi, a le tačas vstane, kadar je treba pobijati pravične želje in terjatve slovenskega naroda, kadar je treba dokazovati, da črno je belo, da laž je resnica, s kratka, Dežman ostane dosleden v svojej renegatskeji roli Mefista, zlega duha, ki vedno le zanikuje in skodovati želi, ki z nekako radostno strastjo gnezdo onečištuje, v katerem se je prej grel, v skledo pljuje, iz katere je prej zajemal. Zdaj imamo njegov govor pred seboj in treba je še nekaj iz njega omeniti. On je rekel:

„Gospod poslanec Wurm je Slovence na Kranjskem naštel mej ónimi nesrečnejši, ki bijejo obupen boj zoper germanizem, kateri jih žuga na mozgu in kosti prejesti. Ko bi bil óni poslanec zgodovino naše dežele študiral, naučil bi se bil iz nje, da so Frizijski škofje ob svojem času več sto naseljenjskih družin iz Nemčije poklicali, ki so se na Kranjskem naselile. V teku časa so bile vse od njih naseljene nemške vasi poslovenjene, ali on ne more ni jedne slovenske vasi v celej kronovini imenovati, ki bi bila germanizirana. Ako je ob času ko je nemško plemstvo na Kranjskem samo gospodarilo, v stoletjih, iz katerih ne eksistira niti jedno javno pismo v slovanskem jeziku, slovenski rod znal ohraniti svoje svojstvo, bode ga, mislim, ohranil tudi zdaj ob času svobodnega gibanja, ko pač jako marljivo slovensko novinarstvo močno pomaga pri-

zadevanju narodnjakov, in se v javnih zborih tacim prizadevanjem jako toplo pritrjuje.“

Kakor naši pazni bralci vidijo, izposodil si je g. Dežman enkrat iz naše orožnice orožje, ki ga vihti proti nam, da si bi baš on znal dobro čutiti, da njega samega in njegove pristaše tepe, ne nas. Baš mi v svojem listu smo večkrat navajali kot argument zoper ponemčevanje zgodovinsko prikazen, da si nemštvo uže 1000 let prizadeva nas ponemčiti, pa nas še nij moglo. Ali zdrav razum, pošteno srce, humanizem, pravo narodoljublje, in navadna logika učila bi Dežmana in njegove pristaše, da naj tedaj popusté nevspešno a škodljivo delovanje, ki Slovence le zavira v narodnej kulturi; naj nehajo nemčiti v šolah, uradib, društvi in novinarstvu po slovenskeji deželi in naj podpirajo rajši kulturni razvoj narodnega slovenskega jezika in napredka sploh.

Pa ne! Temuč Dežman je druge vrste zdravnik slovenskega naroda. Dežman pristopa k postelji, na katerej naš narod od germani zatorjev trpinčen leži in ga tolaži: „nič se ne boj, Slovenče, ne boš umrl narodne smrti ne; koliko so se uže prizadejali nemški grofje v srednjem veku, nemški priseljeni meščanje in nemški škofje; koliko sem ti uže jaz dal arzenika nemškutarije: ali vse zastonj, ti imaš trden želodec kakor konj, ti še veliko lahko pretrpiš, tebe ne bo konec, torej ná še strupa germanizacije!“ Pravljica slovenska dalje pripoveduje, da je Turek, ko je hodil še v našo domovino morit, našim pradedom glave rezal, pa govoril: „ne boj se, ne boj se!“ Tako govori tudi Dežman nemškutar Slovincem.

To pa je govor cinikarjev, to je govor

človekov, ki nij zmožen nobene ljubezni do naroda, do matere rodne, do domovine mile.

Včasih je Dežman, naglašujoč naravnost koristi germanizacije in govoreč o „prrrrraktischen Krrrrainer“ bolje znal zastopati svoje renegatovsko stališče in bolje skrivati se v ovčjo kožo necega kranjskega domoljubja. A zdaj ze volk uže stára in izpod te ovčje kože se vidi siva volčja glava uže kar razkrita. Zobje volku uže izpadajo in péša, gotovo iz gnjeva in resignirane jeze, da ves njegov trud, vse njegova tuljenje po pustem resji nemškutarstva vendar nobenega pravega vspeha nema, in da, ko bode lopata nad njegovim grobom ropotala, bode mo rojaki mu Slovenci rekli: vsem, vsem bodi odpuščeno, samo ne izdajalcu naroda!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. aprila.

O Čehih je rekel moravski poslanec Kusy v državnem zboru 5. aprila: Nij res, da so Čehi sami krivi, da niso prišli v državni zbor. Prejšnjej vladi je bilo vsakako bolj prijetno, da Čehov nij bilo, ker brez njih se je dalo bolje vladati, zato je pa vse storila, da le niso mogli v državni zbor priti.

Vnanje države.

Mej *Srbi* in *Bolgari* se je v zadnjem času nekaj bolj prijateljska razmera naredila, nego je prej bila. Odlični Bolgari hoté skupno s Srbijo postopati. Tudi ruski listi svetujejo vzajemnost in bratovsko delo. To želi i vsak pošten Sloven.

Iz *Peterburga* se piše, da je mej ruskim diplomatom napitnica nemškega poslanika Schweinitza na daljno trajanje rusko-nemškega prijateljstva, slab vtis naredilo. Rusi

Listek.

Jezikoslovne reči.

Iz Slovenije. — M.

U bode mo pisati namestu v.

(Dalje.)

Pa še ena okolnost je, ki za nas govori in ki naše trditve, da v slovenščini je *u* pisati mesto *v*, jako pomnožuje, — okolnost, koje g. n ne navaja, dasi mu mora biti poznana. Znano je, da so Srbi pred Obradovićem, in tudi še pred Vukom govorili in pisali neko mešanico, takozvano rusko slovenščino, to je: staroslovenščino, pomešano z ruskim narodnim jezikom. Kaj je bil nasledek temu? Srbsko slovstvo se ni razvijalo, kakor bi se bilo imelo, narod jezika nij razumel, zastajal je v napredku, ker so z rusko slovenščino zabredli na pota, koder narod nij mogel; ... „prišli so pisatelji, ki so ta jezik pregnali (čujte! pregnali so ga, dasi so bili že tako blizu ruščine) iz šole in lite-

ature, samo ne — in to je jako znamenito — iz cerkve,“ piše inteligentni g. Trstenjak. („Zv.“ 1877. 192, 208.) Zakaj so Srbi ruščino pregnali? Ni li ta okolnost zadostni dokaz, da imamo tudi v slovenščini govoriti in pisati, kakor jo prav narod govori, ne glede na ruščino? da pišemo obliko *u*, a ne *v*? da vsaj to drobtino sprejmemo?

Moj g. n zaključuje svoje „jezikoslovne opazke“: „Ako zdaj sprejmemo *u* za *v*, se bomo potem vračali k *v* od *u*“. Na to odgovorimo: Če pride kdaj ta usodepolni trenotek, da „bo prišla vrsta in nujna potreba tudi do nas Slovencev, poprijeti se obšcega literarnega jezika“, tedaj bomo radostni odvrgli ne le oni *u*, ampak tudi vso našo pisarijo, vso slovenščino, vso jugoslovanščino. Mi, napredni Slovenci bomo prvi, ki se bomo ruščine oprijeli in se je učili, kakor dandenes nemščine, in dandenašnji refragatorji jezikoslovne izomike na narodni podlagi, ki jo mi za ta prehodni čas tako poudarjamo, bodo posledni, ki se bodo s to

meshjo sprijaznili. Dokler nam pa ta čudni trenljaj narodni fantasti vedežujejo, nam se je držati našega narodnega jezika in posluževati vseh sredstev, ki vez mej narodom in nami krepijo. Tedaj porečemo: „Mi imamo ljudstvo za sabo, zato ne propademo.“ („Zv.“ 1876. 303.) Če bode mo branili in zaščitovali take oblike, zraven še napčne, o kojih menimo, da nas vedejo v obližje vseslovanščine, tedaj se varamo, in to tako gotovo, kakor se vara oni, kojega muči žeja, a on v spanju misli, da pije. Ne sramujmo se svojega naroda, da bi skoro drugače pisali in drugače govorili: spoštujmo narodni glas: vox populi, vox dei. Narodna beseda je presveta, da bi ukrepali v njej tuje oblike, kakršna je *v*. „Ta oblika lahko le mami, da inteligencija odstopi, sama ne vedoč kedaj, še bolj od svojega naroda, da je narodno življenje potem le mučni boj, v katerem celi rodovi propadajo,“ govori g. profesor dr. Celestin. („Zv.“ 1877. 125.)

Ker smo dokazali, kdor je hotel dokazo-

če dalje menj marajo za Nemce, ker so izpoznali, da Nemci niso pošteni zavezniki.

Iz *Aten* se telegrafira, da bode v četrtek velik „meeting“, na katerem bode ljudstvo do vlade naredilo peticijo, naj energičneje postopa zoper Turčijo.

Špansko ministerstvo javlja, da je neka angleška ladija v španjskem morju švedsko galetto povozila (entrala). Španski minister vnanjih zadev se bode v Londonu pritižil zaradi skrumbe španjskih voda.

Iz južne *Afrike* so denes za Angleže slaba poročila. Zulu so namreč Ekowe popolnoma obkolili. Angleške garnizoni manjka živeža. Če se Angležem, ki hité obkoljencem na pomoč, ne posreči ob pravem času priti, utegne se garniziji slabo goditi.

Dopisi.

Iz Livna v Bosni 4. aprila. [Izv. dopis.] Naj vam podam zopet nekoliko črtic iz našega novega doma. Zanimale bodo morebiti tudi take, kateri se sicer mnogo ne brigajo za pisma „ex Ponto“, katera objavljajo rojaki-vojaki v slovenskih listih. Ako ustrezem s svojim poročilom konči desetini vaših č. čitateljev, bodem vesel in zadovoljen, da nijsem zaman trošil črnila in papirja ter — časa.

Razne tožbe in jeremijade iz novih avstrijskih dežel, Bosne in Hercegovine, izvirajo po največ odtod, ker se naši ljudje še nijso, in se tudi tako brž ne bodo privadili tukajšnjih ljudij, in se odkritemu ter poštenemu Kranjcu gnjusi licemerstvo in potuhnenost bosenskih Turkov. A poleg tega se človeku urivajo v srce vedno besede: povsod dobro, doma najbolje, če tudi časi nijso bašti resnične. Večina prebivalstva živenskega so Turci, jedino četrtina je kristijanov. Prvim se nij moči poveriti, in se družiti z njimi, njih prijaznost je zgolj priliznost, in o priliki niti ne mogó prikrihati svojih grdih strastij in svoje črne gnjevi do avstrijskih osvoboditeljev. Kadar se srečaš s Turkom, obrača svoje lice v stran, da te ne vidi, dočim te kristijan rad uljudno pozdravlja, želeč dober dan, ali dober večer, ali nazdravljajoč ti s kakšno drugo prijetno besedo. Zatorej tudi naši vojaci drage volje zahajajo h kristijanskim družinam, kjer jih prav po domače nazivajo „komše“ ali „brate“.

Kjer je bašti véliki teden pred durmi, naj izpregovorim denes tudi kakšno besedo o verskih razmerah v „Novej Avstriji“. Kristi-

jani so tu pri nas bolj pobožni, nego marsikje drugod. Kaj je predpust, kakšne so njega veselice, jim je popolnoma neznano. Ko po „izobraženej in naprednej Evropi“ ljudje noč in dan plešejo in popivajo, se začenjajo pri naših kristijanih uže postni dnevi. Ves postni čas ga nij človeka, da bi užival mesó, in slehernega petka ljudje do solnčnega zapada ne jedó ničesar — požirek črne kave jim je jedini užitek.

Onega dné sem bil v turškeji molitvenici, ali kakor jim velevalo domačini „džamiji“. Takih cerkev je v Livnem okolo devet. Največja mej njimi, „Glavica“ po imenu, je zdaj štacijska stražnica našim vojakom, ter je v njej oficir s 14 pešci, dva topa in njiju topničarji. Ondi je tudi nagromadenega mnogo orožja, katero so Avstrijci pobrali Turkom, osvojivši Livno. Te mošeje dakle Turki ne obiskujó. A v vseh družih se zbirajo k molitvi po štirikrat na dan, t. j. zjutraj ob 6., opoldne ob 1¹/₂, popoldne ob 3., in z večera o mraku. Na molitev jih ne vabijo miloglasni zvonovi, nego raz tanke stolpe raznih džamij na vse grlo kričó o določenem času turški „mufti“, kateri s hripavim glasom vernike kličejo z besedami: „Ala egmerula Mohameda, itd.“ (Prosim, ne pokažite te moje turščine ljubljanskim turkofilom...) Kadar dakle tako „zvoni“ k turškeji „maši“, gredó pravoverniki v cerkev. Predno stopijo v svetišče, umivajo si pri nalašč zato prirejenih studencih obraz, rokó in nogó in sezujo svoje opanke zunaj džamije, da gredó ali bosí ali v nogovicah v božji hram. Tudi „policaji“, ki nosijo handžarje, odpašó si britko jeklo pred cerkvenimi vratmi ter je ondi pustó, dokler ne mine služba božja. V svetišči se pravo verniki posadé po svojej turškeji navadi in sicer v eno vrsto. Na krasnem sagu (tepihu) pred njimi sedi duhovnik, kateri vernikom čita iz neke knjige (najbrž iz korana). To trpi kaci 10 minut. Potem oživi verna družba, se pričinja z rokami navzkriž priklanjati, jih zopet razprostirati in se mej seboj poljubljati. A, da bi kakšen prijatelj družemu spolu pri teh besedah ne zaželel zbog zadnje točke poturčiti se, imam povedati, da v cerkev k molitvi mogó priti samo možki, in sicer óai, kateri so prekoračili 15. leto svoje starosti. K tem molitvam, katere po navadi trajajo kaci 20 minut, nijsem še nikdar videl iti nobedne ženske. Obče bi človek, ako bi sodil

po vnanjosti, menil, da na Turškem nij žensk, ker redkokedaj se prikaže katera na ulico in še ta je vselej do očij vsa zagrnená s plaščem, ki je po navadi zelene barve. V take gospodične se ti res nij moči zagledati in zaljubiti, kajti človeka obide misel, da ima pred seboj le nekako púnico iz cunaj. Zatorej o vojaci tukaj ne velja pravilo: „drugo mesto, druga ljubimka“.

Turek ne jé mesa od pobite živine po nobednej ceni, nego zgolj od zaklane. Naš „suhar“ (zwieback) jim gre prav v slast, a sicer ljubijo črno kavo, riž, fige, orehe in lešnike, katere tró z zobmi, kakor veverice.

Ako kdo na svetu, len je Turčin v resnici tako, da kar smrdi. Po ves božji dan se dela niti ne dotakne, nego greje se na solncu prislonejen ob zid ter puši svoj tobak in prodaje razno robo. To jednoliko životarenje se ponavlja dan za dnevom, in če bi uže prei ne vedel, da je naš petek Turkom nedelja, bi mislil, da je pri njih vsak dan praznik ali pa da ga nij nikoli.

Mrličev ne trpé v svojih barakah. Kadar kedo umre, zavíó ga v rjuho in ga denó v trugo brez pokrova ter ga še predno se ohladi, nesó pokopat. Za „pare“ imajo dva kola. Nosilci so vsi pogrebci, in sicer se v tem poslu prav naglo menjújo. Komaj ga spusti jeden, ga ima uže drugi na ramenih. Prišedši do groba in položivši vanj mrtveca, začnó pogrebci, kar moči, leteti domu. Samo kaka dva raztrgana capina zagrebeta mrtvo truplo, katero je prejelo za popotnico v tujej deželi po običaju nekoliko „rakije“ in lešnikov. Opojen z žganjem in oskrbljen z lešniki, pride Turek v Mohamedova nebesa! Če vprašaš ljudi, čemu izvršúó te obrede, izvedel bodeš, da po zapovedi vere in proroka.

Nu, tudi vojaci koracamo ob nedeljah in praznikih v kake pol ure oddaljeno frančiškansko cerkev, kjer pri desetej maši svira naša godba. Sicer nas zabava muzika tudi popoldne, igrajoča razne komade pred oficirsko „čitalnico“, navadno od 3. do 5. ure. Komur dakle razvedruje godba, osobito vojaška, mračno čelo in mu prerodi raz njega mnoge skrbi, zadovoljnejši more biti v tem oziru v našem Livnu, nego bi bil v vašej belej Ljubljani! F. L.

Iz Trsta 7. aprila [Izviren dop.] Pri volitvah v prvem okraji tržaške okolice so se gudile silne nezakonitosti. Italijanska volilna

vanje uvideti, da glede na naš lastni jezik in njegov razvoj moramo pisati obliko „a“ ne „v“, nam preostaja le še nekaj besedi spregovoriti, da imamo to obliko „u“ sprejeti tudi glede jugoslovanske uzajemnosti. Mi smo sosedje Hrvatom, in ti so, kakor sami pravijo, naši bratje. Lega Slovenije je taka, da se moramo na svoje sosede ozirati iz političnih, ekonomičnih in slovstvenih oziróv. Kolikor tesneje in krepkeje bodo te vezi, toliko trdneje bomo stali. Ti oziri, te vezi so naravni pogoji našega obstanka ker so prirodni podlogi naše narodne izomike. Da se imamo v teh treh ozirih približavati Jugoslovanom — umeje se samo ob sebi, da ne na kvar naši narodnosti, nego le na toliko, kolikó to zjedinjevanje utrjuje našo narodnost in pospešuje razvoj našega jezika — je tako dokazano in dopričano, od vseh jasno umnih, bodočnost bistro motrečih Slovencev tako naudušeno pripoznano, da moramo imeti to prepričanje kot neovrgljivo resnico, kot

najvišje načelo, kot axiom svojega narodnega življenja. Kdor nema tega prepričanja, ta ni Slovenec in dosledno še manj Slovan; tak narodnjak bode narodni stvari vselej na kvar in povsod.

Profesor g. dr. Celestin pravi: „In ker smo mi Slovenci navezani gotovo ravno tako na Hrvate, kakó oni na nas, ali raje še bolj, zato je vse, kar se godi tu, bolj važno za nas, nego se pri nas morda misli.“ („Zvon“ 1877, 61).

Dognana resnica je, resnica, ki se dá z matematično natančnostjo prešteti in premeriti, da so Hrvati manj odvisni od nas, ko mi od njih; in vendar je tudi njihovi narodni zavesti globoko ucepljena misel, prepričanje o jugoslovanski skupnosti. To prepričanje se je sijajno pojavilo o priliki slavljenja našega slovenskega Očé. Kod te svečanosti znamenito je to, da solidarnost mej bratskima narodoma so najkrepkeje in najodličneje naglašali — Hrvati. Gospod dr. Spevec, vseučilišni pro

fesor, je rekel, da narodna stranka hrvatskega sabora „je uvjerena, da je sreča braće (Slovencev) veliki dio sreće i samoga hrvatskoga naroda“. In kaj je rekel slavljeni starina? odgovoril je: „zmirom je bila moja misel — naslomba naša na naše brate Hrvate“.

Dr. Rački je govoril „o duševnoj uzajemnosti medju plemeni na slovenskom jugu“. Zastopniku „hrvatske matice“, dejavšemu: „Naša sreća vaša korist, vaša propast naša smrt“, rekel je Oča: „Z vami bomo stali — bez vas propademo“. Ako je res, da „smo upućeni jedan na drugoga, Slovenec na Hrvata in Hrvat na Slovenca; ako je res, „da samo na širjoj podlogi mogu narodi svoju narodnu prosvjeto“ ukrepljavati, potem je gotovo, da se moramo v slovstvenem oziru nanašati na Hrvate, da naša pisava hrvatski vedno sličnejša postaja in zopet moram dostaviti, da me kdo krivo ne umeje, da le — po tistih zakonih razvoja,

komisija je kar očitno volilne glase, ki so bili za našega kandidata Križanca, ometala ali pa jih je Strutthoffu dajala, ónemu Strutthoffu, ki je iredentovec z dušo in telesom, in ki je celo leta 1866 pri Kustoci se baje boril (?) v vrsti italijanskih prostovoljcev zoper Avstrijo. A dolgo se ne bode veselil svojega poslanstva, ker njegova volitev ne more biti nikakor verifikirana.

Tukaj se pripoveduje, da je vlada našla v Gorici dovršen program pristašev „nerešene Italije“ v Gorici, katerega je podpisalo baje 40 veljavnih lahonov. V tem programu se vsi podpisani zavezujejo, da bodo vse svoje sile napeli, da bi se tudi Goriško spravilo pod italijansko vladu. Močno kompromitiran je v tem oziru nekov Juretič, redaktor „Isonzov“ — poitalijančen Sloven iz Gorice. Drugi je neki Pogatschnig — kakor uže ime kaže je on gotovo potomec rimskih gladatorjev.

Mej tem, ko avstrijski lahoni svoje polipske roke povsodi raztezavajo, pa se v Italiji napadi na Avstrijo v vseh republikanskih novinah množé. Tudi te hočejo, da se berlinski dogovor popravi, a tako, da dobi Italija za kompenzacijo ozemlje do — Triglava. No, samo pia desideria.

Na vsak način bi pa bilo dobro, ako bi zdaj vlada malo bolj trdo v Trstu in Istri na noge stopila. Ona je morala zdaj uvideti, kdo je prijatelj Avstriji, kdo je njej sovražnik. Primorski Slovenci, zmirom lojalni, pokazali so zopet pri zadnjih volitvah svojo udanost do jasnega prestola. Primorje pak je zanemarjeno, nje slovensko prebivalstvo nema svojih šol, slovenski jezik se v primorskih uradih ne sme rabiti, povsodi stoje lahoni na čelu. Vlade sveta dolžnost je zdaj pomagati primorskim Slovanom; roka roko umiva, Primorci so storili svojo dolžnost, zdaj je prišla vrsta na druge. Primorski Slovani zahtevamo pravico; mi primorski Slovani smo lahomom zvezali roke, da ne bodo v javnih, ustavnih zborih demonstrirali zoper Avstrijo in nje interese; s tem, da nam se bode godila pravica, — samo pravica — s tem odvzela se bode lahomom tudi skrivna tla, da tudi tajno ne bodo mogli zoper nas in zoper dinastijo rovat.

Od sv. Trojice v Slovenskih Goricah, 4. aprila [Izv. dop.] Ne mine nedelje, da bi ne imeli nekoliko oklicev o javnih dražbah,

tako da se moramo nehote vprašati, kaj bo, če se stvar v kratkem ne obrne na bolje. Veliki davki, poslednje slabe letine, največ pa še brezbožnost našega posestnika, ki se ne mení denes, kaj in kako bode jutri; — to so uzroki, zaradi katerih je v poslednjih petih letih uže četrti del posestev Št. Lenartskega okraja prišlo v tuje roke.

Kar mora pa pri vsem tem narodnjaka najbolje boleti, je to, da po javnih dražbah prodanih posestev večidel ne kupujejo domačini, temuč Nemci, ki se k nam iz gorenjih okrajev priseljujejo, kupujoč lepa posestva za neznatne zneske. —

Slovenske gorice uže tako skoro ne zaslužijo tega imena, ako se bodo pa Nemci tudi še zanaprej tako mnogoštevilno k nam priseljevali, postalo bo to ime res le še zgodovinsko. —

Z uboštvom in javnimi dražbami rastejo pa tudi zločini, posebno špekulativna podžiganja. Nij ga tedna, da ne bi nekoliko poslopij pogorelo in to večinoma poslopij, ki so lastnina zadolženih posestnikov, kateri si z odškodninami zavarovalnic hočejo pomagati.

Sem in tje posreči se zavarovalnicam res, da morejo pogorelcem hudobni namen dokazati, največkrat pa to nij mogoče in v tacih slučajih ostanejo žrtve nepoštene špekulacije.

Domače stvari.

— (Volitve v ljubljanski mestni zbor.) Narodnjake v Ljubljani uljudno opominjamo, naj pazijo na nemškutarske agitatorje, ki bi katere naše menj zavestne volilce v svoje mreže loviti poskušali, in naj z moško besedo ob pravem času nemškutarsko delo zavró in preprečijo. Naj se o nas ne bode reklo po svetopisemsko: „Ko so ljudje spali, prišel je sovražnik, in je nasejal ljulike mej pšenico.“ Kdor pozna katerega volilca, naj se pobriga, da bode imel óni prava imena kandidatov na volilnem listu napisana, in da se ne bode dal od nemškutarjev pregovoriti in zapeljati.

— (Še jeden odpovednik.) Izmej nemških kazinskih kandidatov in dozdanjih mestnih odbornikov I. razreda se je tudi gosp. Ma hr odpovedal in ne bče več kandidirati. Mož je baje izprevidel, da nema prav in niti ne dela na svojo korist, če pomaga v naši slovenskeji deželi nemško prisiljeno politiko podpirati in tirati, ker od leta do

leta dobiva več učencev v svoj trgovsko-šolski institut iz južno-slovanskih in italijanskih krajev, a ne iz nemškega rajha.

— (Z ljubljanske pošte) se piše v „N. fr. Pr.“ iz Ljubljane, da so zopet novo golufijo zasledili, namreč v necem stranišči tukajšnje pošte so našli kaci 40 navadnih pisem raztrganih, katere je dotični gotovo odprl v mnenji in upanji, da je kakšen denar notri. Dozdaj ga nemajo še zločinca. —

— (Iz Celja) se nam 7. t. m. o stanji bolezní g. dr. Kočevarja piše, da je malo na slabše se obrnilo. Pri tej priliki naj bode povedano, pravi dopisnik, da prebivalstvo našega mesta brez izjeme tega redkega moža čisla, kar se zdaj lepo vidi, ko se vse zanimiva zanj, ter za stanje njegove bolezní. In kmet naš do sinje Solčave pouprašuje po njegovem zdravju, in iz vseh krajev naše domovine se pouprašuje, zanj se zanimajo vsi ljudje, ki tega uzornega moža poznajo. Daj nam ga mila osoda še ohraniti, ponos je naš, ki smo drugače toliko revni! —

— (Miroslav Hubmajer in konec macedonskega vstanka.) Iz prijateljskega pisma našega rojaka Miroslava Hubmajerja iz bolgarske Macedonije poizvedamo, da je Rusija strogo zapovedala, da se morajo okolo Bosiljevega grada zbrane vstaške čete raziti. Hubmajer sam, kot glavar njihov moral je to zapoved izvršiti, in je res dne 20. marcija t. l. iz Bosiljevega grada odpotoval skoz Kiostendil v Sredec, kjer ga je namestnik kneza Dondukov Korsakova, general Domontovič jako prijazno prejel ter mu povedal uzroke, zakaj je morala Rusija tako ravnati. Po posredovanji episkopa Natanaila Ohrickega, bivšega predsednika ustaškega odbora, vstopil bode Hubmajer sedaj bržkone v bolgarsko armado ali pa v rumelijsko milico za artilerijskega oficirja. Dotični odlok kneza Dondukov-Korsakova se še pričakuje.

— (Času primerna knjiga „Cesar Franc Jožef“) v spomin petindvajsetletnice nj. srebrne poroke sestavil Jos. Ciperle, založilo in izdalo slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani je ravnokar izšla v tiskarni J. R. Milica v Ljubljani. Obsega knjiga 50 strani v osmerki, na čelu ima podobi njlju veličanstev presvitlega cesarja in cesarice, v knjigi je na kratko, šolskeji mladini primerno popisano življenje svitlega cesarja in čas njegovega vladanja. — „Slavni god, poroke cara,

ki so lastni slovenskemu jeziku. Po tem prirodnem zakonu jezikovega razvitja delali so, razen malih izjem, skoro vsi slovnski pisatelji, jemajoči iz srbohrvaščine besede in izraze in ž njimi germanizme izpodrivajoči; le to je bilo pri nekaterih napčno, da so časih preveč zagrabili, ali še celo za ves hrvatski jezik prijemali, in to v odnošajih, ko skoro nihče lastnega jezika ni poznal, kamo li se hrvaščine učil. Ko bi se oni ne bili tako močno ozirali na jug, na hrvaščino, gotovo še dandenes bi ne imeli tako razvite slovenščine, kakor jo imamo.

Ko bi se naši pisatelji nikdar na srbohrvaščino ozirali ne bili, bi mi še dandanes ne imeli jezika tako razvitega, kakor je. Če primerjamo „Novic“ prvi list prvega tečaja z današnjim listom „Slovenskega Naroda“, kolik razloček! Kak optimist bi dejal, da že srboščino pišemo, tako se je slovenščina prilčila jugoslovansčini. Jako bi se pregrešili zoper naravo in razvitje našega jezika, ko bi kar ta

inah začeli dosednji prirodni način razvoja ustavljati.

Profesor g. Stritar, govoreč kako je naščino obraziti in bogatiti, pravi, da ako primerne besede ne dobimo v svojem narodu, „tedaj se nam je obrniti do svojih bližnjih bratov Hrvatov ali Srbov.“ („Zv.“ 1877, 158.) Če smemo cele besede izposojati si pri Hrvatih in tudi cele izraze presojati v naščino, ali nemamo toliko več pravice, da ono obliko predlogovo, to je vokalovo znamenje „v“ v pisavo uvedemo, ker nam je ni treba jemati niti od Hrvatov, niti od Srbov, in najmanj od Rusov, ampak ker jo naš slovenski narod že od nekda ima? obliko, koja ne bode nikake slovniice spodbila, ki bode naš narodni jezik še le prav okrasila? Bodimo na stališču, da se ima vsak jezik razvijati po svoje, ali bodimo na stalu jugoslovanskem, na vsak način moramo pisati znamenje „v“ — le za to gre, za pravo znamenje — v prvem pripadu zato, ker slovenski narod tako go

vori, v drugem pripadu, ker Srbohrvatje tako govoré in pišejo. Zakaj tako pišejo? ker se ozirajo na narod; zakaj mi tako ne pišemo? zato, ker smo zaljubljeni v zastarele napake, a cesar se človek navadi, tega se teško odvadi.

Čudno, jako čudno je to, da se jugoslovanski uzajemnosti mahoma upremo, kader treba storiti narodno koristen korak, in zdaj, ko se je toliko in tako naudušeno govorilo in pisalo in upilo, da je odmevalo na periferijah Slovenije, kako se imamo na vsak način oprijemati Hrvatov, vè vsakem oziru se nanje ozirati! Koliko je v tem istine? v potrjevanju in okrepljevanju slovenske hrvatske edinosti? Ali so res same pene, sam dim, ogenj preddivnega naudušenja? Ko bi prašali redne svoje brate po jugoslovanskih deželah: ali hočete, da pišemo ta predlog s črko „v“, tam in tako, kjer in kakor ga govorite in pišete vi, zaslišali bi gromki glas iz milijonov slovanskih grl: Slovenci, pišite ga kakor mi, saj ga tudi govorite, kakor mi. (Dalje prih.)

vse narode prešinja, padle narodnosti so meje“ zaključimo s pesnikom tudi mi. Naj začuje naš narod, naša madina povest o svetlem vladarju v svojem domačem jeziku. Za to vabimo vse slovenske rodoljube in prijatelje mladine da poskrbijo mladini tako berilo. — Cena knjige je: 1 iztis velja 15 kr. s poštnino 2 kr. več, 10 iztisov stane 1 gld. 40 kr., 50 — 6 gld. 50 kr., a sto iztisov 12 gld. Knjiga je mehko vezana, a dobro sešita, ter se dobiva pri tiskarju g. Milicu, pri tajniku slov. učiteljskega društva učitelju M. Močniku; razpošilja pa knjigo tudi predsednik „Narodne šole“ učitelj g. Stegnar. Udje slovenskega učiteljskega društva dobje knjigo brezplačno.

— (Uboj.) Iz Grljana pri Miramaru se nam piše 7. aprila: V krčmi „pri lovcu“ na Brežini sprl se je sinoči nekov kamenotesec, Slovenec iz Križa, z nekaterimi italijanskimi svojimi sodrugji. Konec te rabuke bil je tepež, pri kateri priliki je Italijan Križana štirikrat zabodel z nožem pod rebra, da bode ranjenec baje umrl na ranah. Sirotej je oženjen, ter ima četiri dece. Peljali so ga v tržaško bolnico.

Razne vesti.

* (Umrli) je briksenski škof Gasser. Smrt trientskega škofa Riccabone smo pred nekaj dnevi poročali. Tako so Tirolci izgubili v kratkem dva škofa, oba vneta za cerkveno stvar.

* (Zaprtili) so bili na Danaji trije poljski študentje, ki so pripravljali maloruske brošure s socijalno-demokratskimi spisi, katere so hoteli v rusko Ukrajino razširiti.

* (Roparski napad.) Iz Tuzle v Bosni se poroča nove „Pressi“, da so roparji napali 5. t. m. obersta Rakasoviča od 70. polka, ter ga umorili.

* (Nesrečna raba dinamita.) Časopis „Tiroler Volksblatt“ poroča iz Kurtača 30. marca: Včerajšnji dan je naše prebivalstvo strašno vznemirilo. Našega g. župnika je neki zločinec napadel in ob enem mu hotel pohištvo zažgati; srečno se je izognil temu g. župnik le s svojo premoščenostjo. Ob 1/2 10. zjutra je zahteval namreč glasoviti Anton Seber, da bi ga pustili k fajmoštru; mej potem, ko je šel proti njegovej sobi delal se je tako, kakor da bi si bil hotel črevlje osnažiti, a je v istini zažgal zvit papir, odprl vrata v župnikovo sobo, in se zasmehom vrgel v sredo sobe goreč papir. Župnik je takoj opazil v papirju dve veliki dinamitni patroni, bežal na to v sosednjo sobo in vrata tiščal, in kmalu se dinamit s strahovitim gromom razpoči. Sobna oprava se je poskodovala, a ranjen ni bil nikdo. Zločinec je mirno odšel, in ko se mu je na cesti žugalo, dejal je, da se je hotel šanti; potem je šel v stanovanje nečega kramarja, in notri ravno tako vrgel goreče patrone. Le z največjim trudom so se rešili ljudje, ki so bili v sobi; tudi tu se je dinamit razletel. Iz te hiše je šel zločinec na trg, tudi tu užgal jedno patrono, ter si je naposled hotel življenje vzeti. Ljudje pa so ga pograbili, in ker je mož uže gorel, so ga utaknili v vodnjak, potem pa ga odveli k sodniji. Kakor je bil velik strah, ki so ga morali ljudje prestati, vendar je bilo veselje še večje, da se satansko delo tega človeka ni posrečilo; zato se je na zahtevanje županovo denes po vseh cerkvah zahvala mohla. —

Umrli v Ljubljani.

2. aprila: Antonija Bajc, dete paznika v posilnej delavnici, 3 leta, v slonovih ulicah, št. 30, vsled tifusa.

4. aprila: Ivana Majksner, hči c. kr. poštnega oficijala, 7 let 2 mes., v kolodvorskih ulicah št. 24, vsled difteritisa. — Gustav Šlehan, c. kr. rudarski vodja v pokoji, 62 let, na starem trgu št. 24, vsled mrtvice na pljučah.

5. aprila: Rajmund Majksner, dete c. kr. pošt. oficijala, 1 leto 7 mes., vsled difteritisa.

6. aprila: Neža Žitnik, hišna posestnica, 68 let, na poljanskem nasipu št. 14, vsled pljučne vnetice. — Jožef Frantelj, dete godca, 7 mes., vsled božjosti.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

V deželnej bolnici:

16. marca: Gregorij Trost, gostovalec, 81 let, vsled katara v črevesu.

17. marca: Jera Kozjak, delavka, 60 let, vsled pljučne vnetice.

18. marca: Marija Modic, hči kajžarjeva, 13 let, vsled difteritisa.

19. marca: Ivana Klemenčič, hišna, 50 let, vsled katara v črevesu.

Dunajska bora 8. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	65 gld.	45	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	65	90	„
Zlata renta . . .	77	60	„
1860 drž. posojilo . . .	118	—	„
Akcije narodne banke . . .	811	—	„
Kreditne akcije . . .	247	—	„
London . . .	117	10	„
Srebro . . .	—	33	„
Napol. . .	9	33	„
C. kr. cekini . . .	5	54	„
Državne marke . . .	57	55	„

Loterijne srečke.

V Trstu 5. aprila: 32. 41. 11. 73. 55.

V Linci 5. aprila: 60. 22. 10. 62. 43.

Kleparski učenci

se iščejo za v Gradec, ki se tudi po obojestranskem sporazumljenju takoj sprejmo.

Naslov: (137—1)

Alexander Wiessner, Spenglermeister, Graz, Leonhardgasse Nr. 12.

Circus Sidoli

na cesarja Josipovem trgu. (138)

Denes v sredo 9. aprila ob 1/2 8. zvečer:

briljantna predstava.

La vie parisienne en miniature, komična pantomima, ki jo izvršuje 15 dam in gospodov.

Opomba. Radi veličih praznikov se v četrtek, petek in soboto v cirkusu ne bode predstavljalo.

Za velikonočna darila

priporoča (125—4)

Rudolf Kirbsch,

konditor na kongresnem trgu v Ljubljani,

velikonočne pirhe

od traganta, kandisa, slame in svile.

Vsak dan frišne pince, potvice in „hauses-pastete“.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

(19—212)

Tuzel.
8. aprila:
Pri Slomu: Perko iz Celovca. — Roteck iz Dunaja. — Ruppe iz Linca. — Polak iz Dunaja. — Caprez iz Gradca. — Gernani iz Trsta. — Jakscho iz Dunaja. — Konik iz Verda.
Pri Matheu: Weis iz Dunaja. — Perbin iz Trbovlja. — Houng iz Dunaja. — Nagy iz Gradca. — Jaklič iz Kočevja.
Pri bavarskem dvoru: Glibick, Pastorčik iz Reke. — Testat, Lepore iz Trbovlja.

Štev. 4255.

(124—3)

Razglas.

Ogledovanje mrličev v Ljubljani in njenih predkrajih je po državnej postavi od 30. aprila 1870 št. 68 §§ 3 in 4 odsehal mestni magistrat prevzel, in naslednje uravnal:

Naznanilo smrti po strankah, to je po žlahti umrlega, ali po sicer za to poklicanih osobah in organih, kakor tudi po predstojništvih bolnišnic se more od 1. maja t. l. naprej vselej pri za to ustanovljenem uradu za popisovanje mrličev, kateri je v oglasilnem uradu mestnega magistrata v III nadstropju od 8.—12. ure dopoldne, in od 3.—6. ure popoldne (ob nedeljah in praznikih pa od 8.—12. ure dopoldne) zgoditi.

Po sprejetem naznanilu bo mestni ogledni zdravnik mrliča prej ko mogoče ogledal, in stranki ogledni listek izročil, katera se mora s tem listkom še enkrat v uradu za popisovanje mrličev uplašiti, da se jej tukaj pogrebni listek odda, brez katerega ne sme biti pogreba.

Za ogledovanje in za popis mrliča odpadla taksa znaša po sklepu mestnega zbora od 10. septembra 1878, in po sklepu deželnega zbora od 14. oktobra 1878, in cesarskega potrjenja od 13. januarja 1879, skupaj 1 goldinar avst. veljave, in se mora vselej takoj ali pri naznanilu smrti, ali pa pri prejemu pogrebne listka v uradu za popisovanje mrličev uplašiti. Sploh znani ubogi so plačila takse oproščeni; uboštvo se mora pa po ubožnem listku dokazati, ali mora biti pa od oglednega zdravnika na oglednem listku potrjeno.

Oglednemu zdravniku samemu se nič ne plača. Da se pa prebivalstvu nova uredba olajša, in da se poznejša izpraševanja prihranijo, se sploh naslednje določi:

1. Vsaka smrt se mora takoj, ali saj prej ko je mogoče naznaniti, da se more ogledni in pogrebni listek v pravem času oddati, kar je posebno nujno takrat potrebno, kadar se ima mrlič razparati, kam prenesti, ali pa v mrtvašnici na mrtvaški oder dejati.

2. Precej ko je smrt nastopila, se ima od zdravnika, ki je umrlega zdravil, listek o zdravljenju dobiti, in se ima ta listek uže pri naznanilu smrti v uradu, ali pa oglednemu zdravniku naravnost izročiti. Če umrli nij bil zdravljen, se ima to pri naznanilu smrti povedati.

3. Bodi si čas smrti kakor tudi ime, starost in stan umrlega mora se popolnoma natančno takoj ob naznanilu smrti napovedati. Pisma, ki bi morebiti domovinsko pravico (pristojbino) umrlega dokazovala (rojstveni, poročni, domovinski listi in izkaznice, poselske in popotne knjižice, dopustni in odpustni izkazi itd.), naj se takoj v urad seboj prinesó.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 1. aprila 1879.

Župan: Laschan.

Perilo.

domač izdelek,

tako srajce, gače, ovratnike, manšete, itd. itd., od chifona, domačega ali izvanjskega oxforda, cretona in perkalina, iz zaloge ali po meri narejeno, solidno delano in po niskih cenah priporoča trgovstvo s perilom in modèrnimi stvarmi za gospode in gospé

C. J. HAMANN-A.

v Ljubljani na mestnem trgu.

Razne druge stvari, kakor zavratnice, nogovice za moške, rokavice, žepne rute, itd. itd., zaznamovane so v mojem courantu za cene, katerega pošljem rad z izgledi za blago vsakemu franko.

Vnanje naročbe se točno izvršujó.

(117—3)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.